

МЕХАНІЗМИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ТЕРНОПІЛЬСЬКІЙ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Андрій КУЗИШИН, Андрій ПАЛЮХ, Інна ПОПЛАВСЬКА

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка

У статті проаналізовано особливості правового регулювання туристичної діяльності в Тернопільській області в умовах децентралізації публічної влади. Розкрито роль органів місцевого самоврядування у формуванні та реалізації регіональної туристичної політики, охарактеризовано основні нормативно-правові механізми управління туристичною сферою. Визначено проблеми та перспективи розвитку правового забезпечення туризму на рівні територіальних громад. Обґрунтовано необхідність удосконалення інституційних і договірних інструментів у сфері туристичної діяльності.

Ключові слова: туризм, правове регулювання, децентралізація, територіальні громади, регіональна політика, Тернопільська область.

Вступ. Розвиток туристичної сфери є важливим чинником соціально-економічного зростання регіонів, формування їхнього інвестиційного потенціалу та підвищення якості життя населення. В умовах адміністративно-територіальної реформи та децентралізації влади в Україні значно зросла роль органів місцевого самоврядування у регулюванні туристичної діяльності.

Для Тернопільської області, яка характеризується значним природно-рекреаційним і культурно-історичним потенціалом, питання ефективного правового забезпечення туризму набуває особливої актуальності. Передача повноважень територіальним громадам зумовила необхідність формування власних механізмів управління туристичним розвитком у межах чинного законодавства.

Метою статті є аналіз механізмів правового регулювання туристичної діяльності в Тернопільській області в умовах децентралізації та визначення напрямів їх удосконалення.

Правове регулювання туристичної сфери в Україні здійснюється на основі комплексу нормативно-правових актів (Закон України «Про туризм», Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закон України «Про засади державної регіональної політики», а також регіональні та місцеві програми розвитку туризму. Таким чином, правове поле туристичної діяльності має багаторівневий характер, поєднуючи державне, регіональне та місцеве регулювання.

Правове регулювання туристичної діяльності в Тернопільській області здійснюється в межах багаторівневої системи нормативно-правових актів, що поєднують державні, регіональні та місцеві документи. Такий підхід забезпечує реалізацію засад державної політики у сфері туризму, а також сприяє регіональному та місцевому розвитку туристичної інфраструктури. Основними нормативними документами, що визначають регіональні пріоритети і правові умови реалізації туристичної діяльності на території області, є стратегічні документи розвитку, галузеві обласні програми, а також місцеві програми громад.

Одним з ключових документів, що визначає загальні напрямки соціально-економічного розвитку Тернопільської області, включно з розвитком туристичної галузі, є *Стратегія розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки*. Цей документ встановлює пріоритети регіонального розвитку та основні напрями дій щодо підвищення конкурентоспроможності регіону, сприяння інвестиціям, розвитку інфраструктури та людського капіталу, що є важливими для розвитку туризму як економічної сфери. Проект документу включає заходи з розвитку туристичного потенціалу області, а також механізми моніторингу й оцінювання реалізації стратегічних цілей.

Також Тернопільська обласна військова адміністрація працює над актуалізацією цього стратегічного документа, яка спрямована на приведення його положень у відповідність до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, з урахуванням сучасних викликів та умов воєнного стану.

На рівні окремих територіальних громад стратегічне планування також здійснюється відповідними стратегіями розвитку громад, наприклад, *Стратегічним планом розвитку Тернопільської міської територіальної громади до 2027 року з перспективою до 2034 року*. Ці документи містять

розділи, що стосуються розвитку туристичної сфери, інфраструктури, промоції та залучення інвестицій.

Конкретними правовими механізмами реалізації стратегічних орієнтирів розвитку туристичної галузі є обласні програми, що затверджуються розпорядженнями Тернопільської обласної військової адміністрації. Серед них:

- *Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2021–2025 роки*, яка визначає ключові напрямки діяльності у сфері туристичної діяльності, заходи щодо підвищення привабливості регіону, збереження туристичних ресурсів, підтримки місцевих ініціатив та промоції регіону.

- *Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2026–2027 роки*, затверджена відповідним розпорядженням начальника обласної військової адміністрації № 676/01.02-01 від 07 жовтня 2025 р. Цей документ містить заходи, спрямовані на подальшу підтримку туристичного сектору, адаптацію до сучасних умов, розвиток рекреаційної та курортної діяльності, участь у міжнародних проєктах та підвищення професійного потенціалу працівників туристичної сфери.

Обласні програми забезпечують правове підґрунтя для фінансування заходів у сфері розвитку туризму зі складанням відповідних бюджетних розрахунків. Це сприяє системній реалізації прописаних заходів, посиленню регіональних можливостей, а також підсилює координацію між виконавчими органами влади та місцевим самоврядуванням.

На рівні територіальних громад реалізація правових механізмів у туристичній сфері здійснюється через програми соціально-економічного розвитку громад та галузеві локальні програми. Ці документи передбачають конкретні заходи щодо створення інфраструктури для туризму (наприклад, облаштування туристичних маршрутів, зон відпочинку, інформаційних пунктів), підтримки підприємців у сфері туризму, стимулювання зеленого й сільського туризму тощо.

Так, на рівні Тернопільської міської ради ухвалюються рішення, що стосуються не лише розвитку міжнародного співробітництва, але й розвитку туризму та промоції громади в цілому. Наприклад, рішенням міської ради від 18 грудня 2024 р. № 8/45/21 затверджено Програму розвитку міжнародного співробітництва, туризму та промоції на 2025–2027 роки, якою передбачено комплекс заходів щодо популяризації міста, підтримки туристичних подій та покращення іміджу громади.

Локальні програми розвитку туризму доповнюють регіональні документи та забезпечують адаптацію загальних стратегічних положень до потреб конкретної громади.

Забезпечення реалізації правових механізмів у сфері туристичної діяльності здійснюється структурними підрозділами Тернопільської обласної військової адміністрації та органів місцевого самоврядування, відповідальних за сферу туризму, культури та економічного розвитку. Виконавчі органи відповідних рад координують виконання обласних програм, здійснюють моніторинг їх реалізації, а також готують пропозиції щодо внесення змін чи доповнень до програм з урахуванням динаміки розвитку туристичного ринку та потреб громад.

Органи місцевого самоврядування на рівні громад уже активно застосовують правові інструменти для реалізації ініціатив у сфері туризму. До таких ініціатив належать:

- **створення та підтримка туристично-інформаційних центрів;**
- розвиток зеленого та сільського туризму як частини економічної стратегії громад;
- формування та маркування туристичних маршрутів з урахуванням природних і культурно-історичних ресурсів;
- збереження та популяризація об'єктів культурної спадщини;
- підтримка локальних туристичних ініціатив через гранти, конкурси проєктів і партнерські програми.

Законодавча база у вигляді стратегічних та програмних документів створює правові підстави для цих дій, але базове впровадження здійснюється саме на рівні місцевих рад та громад.

Особливу увагу в рамках правового регулювання туристичної діяльності в Тернопільській області приділено правовому забезпеченню використання природоохоронних територій, об'єктів культурної спадщини та рекреаційних зон. Це важливо як для збереження туристичного потенціалу регіону, так і для забезпечення сталого розвитку галузі.

На рівні області природно-заповідний фонд охороняється відповідно до законодавства України про природно-заповідний фонд, культурна спадщина — відповідно до закону про охорону культурної спадщини. Комплексні програми збереження культурної спадщини також затверджуються

розпорядженнями обласної адміністрації, що встановлюють конкретні заходи з охорони та популяризації пам'яток для туристичних потреб.

Прикладом є Програму збереження культурної спадщини Тернопільської області на 2026–2027 роки (розп. начальника ТОВА № 675/01.02-01 від 07.10.2025 р.), яка включає заходи щодо реставрації пам'яток, популяризації культурно-історичних об'єктів та забезпечення умов для їхнього використання в туристичній діяльності.

Правове регулювання в туристичній сфері обумовлює не лише стратегічне планування і затвердження програм, а й реальні практичні заходи, що впроваджуються органами влади та місцевого самоврядування. До таких практичних аспектів належать:

- пайові внески і фінансування програм розвитку туристичної інфраструктури;
- створення умов для державно-приватного партнерства у сфері туристичних послуг;
- моніторинг реалізації обласних і місцевих програм через робочі групи;
- включення заходів з розвитку туризму до бюджету громад;
- організація навчальних і просвітницьких кампаній, спрямованих на підвищення компетентності суб'єктів туристичної діяльності та населення.

Такі практичні кроки реалізуються на основі відповідних рішень місцевих рад, постанов виконавчих органів і програмних документів, що створюють правове підґрунтя для діяльності підприємств і громад у туристичній сфері.

В умовах децентралізації публічної влади інституційні та договірні механізми набувають ключового значення для ефективного регулювання туристичної діяльності на регіональному та місцевому рівнях. Передача значної частини повноважень органам місцевого самоврядування, закріплена Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» та Законом України «Про співробітництво територіальних громад», зумовила формування власних управлінських структур, здатних забезпечувати комплексний розвиток туристичної сфери, координацію діяльності суб'єктів туристичного ринку та ефективне використання місцевих ресурсів. Водночас правові засади функціонування туристичної галузі визначаються Законом України «Про туризм», який регламентує статус суб'єктів туристичної діяльності, механізми державного регулювання та повноваження органів влади у цій сфері.

Важливою складовою інституційного механізму управління туризмом є створення спеціалізованих комунальних установ і підприємств, що забезпечують реалізацію місцевої туристичної політики. Такі структури здійснюють організацію туристичних заходів, розроблення маршрутів, координацію взаємодії з підприємницьким сектором, підготовку промоційних матеріалів, супровід інвестиційних проектів і надання консультаційних послуг. Наявність профільних комунальних установ сприяє інституційній стабільності туристичної сфери та забезпечує безперервність реалізації програмних документів незалежно від змін у політичному чи адміністративному середовищі.

Особливе місце в системі інституційного регулювання посідають туристично-інформаційні центри, які функціонують у багатьох громадах Тернопільської області як основні інформаційно-комунікаційні платформи для туристів і партнерів. Їх діяльність спрямована на інформування відвідувачів, поширення рекламно-промоційної продукції, організацію екскурсійних програм, підтримку місцевих ініціатив та формування позитивного туристичного іміджу територій. Важливим прикладом є Туристично-інформаційний центр м. Тернополя, який діє як комунальне підприємство Тернопільської міської ради та реалізує свою діяльність у межах місцевих програм розвитку туризму та промоції.

За даними офіційної звітної інформації Тернопільської міської ради, у 2024 році ТІЦ м. Тернополя відвідало близько 12 тисяч осіб, що майже вдвічі перевищує показники 2022 року. Протягом року центром було організовано 326 екскурсій, з яких 157 — безкоштовні для соціально вразливих груп населення, військовослужбовців, осіб з інвалідністю та людей поважного віку. У межах своєї діяльності ТІЦ розробив 11 нових туристичних маршрутів, систематично оновлював базу даних закладів розміщення, харчування та туристичних операторів, а також реалізовував культурно-просвітницькі проекти й костюмовані екскурсії до державних і міських свят. Такі показники свідчать про зростання інституційної спроможності туристичних структур і їхній внесок у розвиток локального туристичного продукту.

Подібні інституційні моделі впроваджуються й у громадах області. Зокрема, у м. Чорткові функціонує комунальний туристично-інформаційний центр, який координує розроблення локальних

маршрутів, організацію екскурсій та промоційних заходів. За інформацією з відкритих джерел, у 2025 році послугами цього центру скористалося понад дві тисячі осіб. Хоча такі дані здебільшого оприлюднюються у формі публічних звітів або інформаційних повідомлень, вони підтверджують поступове поширення практики інституціоналізації туристичної діяльності на рівні громад.

Вагомою складовою інституційного механізму є також діяльність громадських організацій, туристичних клубів і культурно-просвітницьких об'єднань, які беруть участь у реалізації фестивалів, історико-культурних проєктів, екологічних ініціатив та освітніх програм. У багатьох громадах Тернопільщини такі організації співпрацюють з ТПЦ і органами місцевого самоврядування, формуючи партнерські мережі, що сприяють залученню додаткових ресурсів і розширенню спектра туристичних послуг.

У сучасних умовах дедалі більшого значення набуває міжмуніципальне співробітництво як форма інституційної взаємодії. На підставі Закону України «Про співробітництво територіальних громад» громади області укладають угоди про спільну реалізацію туристичних проєктів, формування маршрутів і розвиток кластерних ініціатив. Прикладом такої співпраці є спільні проєкти, спрямовані на популяризацію замкових комплексів, сакральної спадщини та природних ландшафтів Поділля, що дозволяє створювати комплексні туристичні продукти міжгромадського значення.

Поряд з інституційними механізмами важливу роль відіграють договірні форми взаємодії між суб'єктами публічного та приватного секторів. В умовах оновлення законодавства основним правовим інструментом у цій сфері є Закон України «Про публічно-приватне партнерство», який регламентує порядок реалізації спільних проєктів у сфері інфраструктури та послуг, зокрема й туристичних. На практиці це дозволяє залучати приватний капітал до реконструкції об'єктів культурної спадщини, облаштування рекреаційних зон, створення сервісних центрів і туристичних комплексів.

Широко застосовуються також меморандуми про співпрацю між органами місцевого самоврядування, підприємницькими структурами, освітніми установами та громадськими організаціями. Такі документи визначають напрями партнерства, механізми обміну інформацією та координації дій у сфері розвитку туризму. Вони створюють правові передумови для довгострокової взаємодії та спільної реалізації проєктів.

Важливим інструментом договірного регулювання є грантові контракти, що укладаються в межах реалізації міжнародних і національних програм підтримки регіонального розвитку. Територіальні громади Тернопільської області залучають грантові кошти для створення туристичних маршрутів, видання путівників, проведення фестивалів, цифровізації туристичних сервісів та підвищення кваліфікації кадрів. Така форма співпраці сприяє впровадженню інноваційних управлінських підходів і інтеграції регіону до ширших туристичних мереж.

Поєднання інституційних і договірних механізмів формує комплексну систему регулювання туристичної діяльності в Тернопільській області в умовах децентралізації. Функціонування комунальних установ, туристично-інформаційних центрів, розвиток міжмуніципального співробітництва, використання інструментів публічно-приватного партнерства та грантового фінансування забезпечують мобілізацію фінансових, організаційних і людських ресурсів. Ефективне застосування цих механізмів створює передумови для підвищення конкурентоспроможності територій, зміцнення економічного потенціалу громад і реалізації принципів сталого розвитку у туристичній сфері.

Незважаючи на позитивні зрушення у сфері формування інституційних та договірних механізмів розвитку туризму, система правового регулювання туристичної діяльності в Тернопільській області продовжує характеризуватися наявністю низки системних проблем. Вони мають комплексний характер і пов'язані як із недосконалістю нормативної бази, так і з обмеженою інституційною та фінансовою спроможністю територіальних громад. Сукупна дія цих чинників стримує реалізацію регіональної туристичної політики та знижує ефективність використання наявного туристичного потенціалу.

Однією з ключових проблем є фрагментарність нормативно-правового забезпечення на рівні територіальних громад. У багатьох громадах регіону відсутні комплексні програми розвитку туризму або ж відповідні документи мають формальний характер і не супроводжуються механізмами практичної реалізації. Нерідко місцеві програми обмежуються декларативними положеннями без чіткого визначення відповідальних виконавців, джерел фінансування та індикаторів ефективності. У результаті правове регулювання туристичної діяльності носить епізодичний характер і значною мірою

залежить від ініціативності окремих посадових осіб або громадських активістів. Відсутність уніфікованого підходу до розроблення програмних документів ускладнює координацію дій між громадами та знижує узгодженість регіональної туристичної політики.

Суттєвим обмежувальним чинником залишається недостатній рівень фінансового забезпечення туристичної сфери. У структурі місцевих бюджетів видатки на розвиток туризму, як правило, мають другорядний характер і поступаються фінансуванню соціальної інфраструктури, житлово-комунального господарства та освіти. Обмеженість фінансових ресурсів унеможливує реалізацію масштабних інфраструктурних проєктів, модернізацію туристичних об'єктів, розвиток цифрових сервісів і системну промоційну діяльність. Крім того, нестабільність бюджетного фінансування знижує інвестиційну привабливість туристичних проєктів та стримує розвиток публічно-приватного партнерства.

Ще однією важливою проблемою є недостатній рівень правової та управлінської компетентності кадрів, відповідальних за розвиток туризму на місцевому рівні. У багатьох громадах функції з управління туристичною сферою покладаються на працівників, які поєднують їх із завданнями у сфері культури, освіти або економіки, не маючи спеціальної підготовки з туристичного менеджменту та правового регулювання. Це зумовлює обмежене використання сучасних інструментів стратегічного планування, грантового фінансування, договірних механізмів та цифрових технологій. Недостатня компетентність управлінських кадрів негативно впливає на якість підготовки програмних документів, реалізацію інвестиційних проєктів і взаємодію з бізнесом.

Важливою проблемою є відсутність єдиної регіональної туристичної платформи, яка б забезпечувала інтеграцію інформаційних ресурсів, сервісів і баз даних усіх громад області. Нині інформація про туристичні об'єкти, маршрути, заходи та послуги розміщена на різних вебресурсах органів влади, туристично-інформаційних центрів і приватних операторів, що ускладнює доступ до неї для потенційних туристів. Відсутність централізованої цифрової платформи обмежує можливості формування єдиного туристичного бренду регіону та знижує ефективність промоційної діяльності.

Слабка координація між суб'єктами туристичної діяльності також залишається суттєвим бар'єром для розвитку галузі. Взаємодія між органами місцевого самоврядування, обласними структурами, туристичними операторами, закладами культури, громадськими організаціями та освітніми установами нерідко має фрагментарний і ситуативний характер. Відсутність сталих механізмів комунікації та партнерства призводить до дублювання функцій, неузгодженості заходів і неефективного використання ресурсів. Особливо гостро ця проблема проявляється під час реалізації міжгромадських проєктів та регіональних туристичних маршрутів.

Зазначені проблеми мають взаємопов'язаний характер і формують комплекс системних обмежень для розвитку туристичної сфери в Тернопільській області. Фрагментарність нормативної бази, фінансова обмеженість, кадровий дефіцит, цифрова роз'єднаність та слабка координація знижують ефективність реалізації туристичної політики й стримують використання потенціалу регіону. Подолання цих проблем потребує комплексного підходу, що поєднуватиме удосконалення правового регулювання, посилення інституційної спроможності громад, розвиток цифрових сервісів і формування сталих партнерських мереж у туристичній сфері.

Подальше вдосконалення правового забезпечення туристичної діяльності в Тернопільській області потребує системного підходу, що поєднує узгодження нормативної бази, посилення інституційної спроможності громад, розвиток партнерських механізмів і впровадження сучасних управлінських інструментів. З огляду на регіональну специфіку та результати аналізу проблем, доцільно виокремити кілька пріоритетних напрямів удосконалення правового регулювання туристичної сфери.

Насамперед важливим завданням є гармонізація місцевих програм розвитку туризму з державними та регіональними стратегічними документами. У Тернопільській області окремі громади вже мають власні програми розвитку туризму або відповідні розділи у програмах соціально-економічного розвитку, проте їх зміст і структура істотно відрізняються. Для підвищення узгодженості туристичної політики доцільно розробити на рівні обласної військової адміністрації типову модель місцевої програми розвитку туризму з уніфікованими показниками ефективності, джерелами фінансування та механізмами моніторингу. Це дозволить громадам адаптувати загальнодержавні та обласні пріоритети до власних потреб і водночас забезпечити інтегрованість регіонального туристичного простору.

Важливим напрямом є розвиток міжгромадського співробітництва у сфері туризму. Для Тернопільської області, яка має компактне розміщення культурно-історичних і природних об'єктів, перспективним є формування міжмуніципальних туристичних кластерів, зокрема на основі замкових комплексів, сакральної спадщини, природних парків та річкових долин. З правової точки зору це потребує активнішого використання механізмів, передбачених законодавством про співробітництво територіальних громад, а також укладання довгострокових угод про спільну реалізацію маршрутів, промоційних програм і інфраструктурних проєктів.

Удосконалення механізмів публічно-приватного партнерства також має стати важливим інструментом розвитку туристичної сфери регіону. У Тернопільській області значна частина об'єктів культурної спадщини та рекреаційної інфраструктури потребує реставрації та модернізації, що перевищує можливості місцевих бюджетів. Використання моделей публічно-приватного партнерства дозволило б залучати інвесторів до відновлення історичних будівель, облаштування туристичних комплексів, розвитку готельної та рекреаційної інфраструктури. Для цього доцільно розробити на обласному рівні методичні рекомендації для громад щодо підготовки та супроводу проєктів у сфері партнерства.

Окремої уваги потребує посилення кадрового потенціалу у сфері управління туризмом. У багатьох громадах Тернопільщини функції з розвитку туризму виконують працівники без спеціальної підготовки. У зв'язку з цим доцільно розширити практику проведення регіональних навчальних програм, тренінгів і стажувань для посадових осіб, відповідальних за туристичну політику. Важливу роль у цьому процесі можуть відігравати заклади вищої освіти області, які здійснюють підготовку фахівців у сфері географії, туризму та менеджменту.

Перспективним напрямом є впровадження єдиної цифрової платформи управління туризмом у Тернопільській області. Така платформа могла б об'єднати інформацію про туристичні об'єкти, маршрути, події, заклади розміщення, сервіси бронювання та діяльність туристично-інформаційних центрів. Її створення сприятиме підвищенню доступності інформації, формуванню єдиного туристичного бренду регіону та розвитку електронних сервісів для туристів і підприємців.

Важливим резервом розвитку туристичної сфери є розширення грантової діяльності та участь громад у національних і міжнародних програмах підтримки. Тернопільські громади мають значний потенціал для участі у програмах транскордонного співробітництва, культурних фондах і проєктах регіонального розвитку. Для цього необхідно створити на рівні області консультативно-методичну підтримку з підготовки грантових заявок і супроводу проєктів.

Реалізація зазначених напрямів удосконалення правового забезпечення туризму з урахуванням регіональних особливостей Тернопільської області сприятиме формуванню конкурентоспроможного туристичного простору, підвищенню інвестиційної привабливості громад та забезпеченню сталого розвитку туристичної сфери в довгостроковій перспективі.

Висновки. Умови децентралізації створили нові можливості для розвитку туристичної діяльності в Тернопільській області. Органи місцевого самоврядування отримали широкі повноваження у сфері правового регулювання туризму, що сприяє активізації локальних ініціатив і розвитку туристичної інфраструктури.

Водночас ефективність реалізації цих повноважень залежить від якості нормативної бази, інституційної спроможності громад та рівня міжсекторальної взаємодії. Подальше вдосконалення правових механізмів має ґрунтуватися на принципах сталого розвитку, партнерства та інтеграції до європейського туристичного простору.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про туризм» від 15.09.1995 № 324/95-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>
2. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>
3. Закон України «Про співробітництво територіальних громад» від 17.06.2014 № 1508-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1508-18>
4. Департамент культури та туризму Тернопільської ОВА. URL: <https://oda.te.gov.ua>

-
5. Комунальне підприємство «Туристично-інформаційний центр м. Тернополя». Офіційна сторінка: URL: <https://ternopilcity.gov.ua/komunalni-pidpriemstva/kptmr/komunalne-pidpriemstvo-turistichno-informatsiyniy-tsentr-mista-ternopolya>
6. Поплавська І. Туристично-інформаційний центр як інструмент комунікативного менеджменту. Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції приуроченої 35-літтю утворення географічного факультету у ТНПУ ім. В. Гнатюка За ред. проф. А. Кузишина. Тернопіль: Вектор, 2025. С. 178-182.
7. Поплавська І. Особливості організації комунікації за посередництва туристично-інформаційних центрів: кейс обласних центрів західної України. Індустрія гостинності: стан, тенденції розвитку та перспективи галузі в умовах євроінтеграційних та військових викликів: III-й Міжнародний науково-практичний форум, Львів: зб. матер. Електрон. дан. – Львів: «Камула», 2025. С. 19-24.
8. Поплавська І.В., Кузишин А.В., Задворний С.І., Царик П.Л., Пушкар Б.Т., Флінта Н.І. Регіональний туризм Тернопільської області в умовах воєнної невизначеності. *Наукові записки ТНПУ. Серія: Географія*. 2025. № 3 (60). С. 84-93.
9. Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2026–2027 роки. Розпорядження начальника ТОВА. URL: <https://oda.te.gov.ua/npas>
10. Програма розвитку туризму в Тернопільській області на 2021–2025 роки. Тернопільська ОДА. URL: <https://oda.te.gov.ua/diyalnist/regionalni-cilovi-programi>
11. Програма розвитку міжнародного співробітництва, туризму та промоції м. Тернополя на 2025–2027 роки. Тернопільська міська рада. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/sesiya/rishennya-sesii/84460.html>
12. Стратегія розвитку Тернопільської області на 2021–2027 роки. Тернопільська обласна державна адміністрація. URL: <https://oda.te.gov.ua/storage/app/sites/26/uploaded-files/strategiya-ternopil-2021-2027.pdf>
13. Стратегічний план розвитку Тернопільської міської територіальної громади до 2027 року. URL: <https://ternopilcity.gov.ua/strategichni-ta-programni-dokumenty>
14. Чортківський туристично-інформаційний центр. Офіційна сторінка: URL: <https://www.chortkivmr.gov.ua/golovna-storinka/miska-rada/komunalni-pidpriyemstva>

Summary:

Andriy KUZYSHYN, Andriy PALIUKH, Inna POPLAVSKA. MECHANISMS OF LEGAL REGULATION OF TOURISM ACTIVITIES IN TERNOPIL REGION UNDER DECENTRALIZATION CONDITIONS.

The article analyzes the specific features of legal regulation of tourism activities in Ternopil Region under the conditions of public power decentralization. It reveals the role of local self-government bodies in the formation and implementation of regional tourism policy and characterizes the main regulatory and legal mechanisms for managing the tourism sector. The problems and prospects of developing legal support for tourism at the level of territorial communities are identified. The necessity of improving institutional and contractual instruments in the field of tourism activities is substantiated.

Key words: *tourism, legal regulation, decentralization, territorial communities, regional policy, Ternopil*